

4369

1. Obiekt

462/1 KOŚCIÓŁ p.w. WNEBOWZIĘCIA N.M.P.
w zespole klasztornym oo. BERNARDYNÓW

2. Czas powstania

1497, 1612, 1721, 1764 r.

3. Miejscowość

WARTA

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

1.

2.

4. Adres

Ul. Klasztorna 11

nr hipoteczny.....

5. Przynależność administracyjna

Województwo...łódzkie.....

Gmina..... Warta

100, SIERADZ

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
Przed 1 IV 1975 r.

Województwo.. łódzkie

Powiat...Sieradz

8. Właściciel i jego adres

OO. Bernardyni

9. Użytkownik i jego adres

Jak wyżej

10. Rejestr zabytków

74/1
Nr...855.....z dn...28.12.1967r...

autor zdjęć: Nina Gierasimeczuk

data wykonania: listopad 2002

miejsce przechowywania negatywów: WOSOS Delegatura Sieradz

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Obserwanci darzyli szczególnym kultem Chrystusa Cierpiącego i Matki Bożej. Stąd sanktuarium maryjne i tzw. Domki Loretańskie. Drewniany kościół i klasztor bernardynów w Warcie erygowane były w 1467 roku. Wzniesione zostały przez mieszczanina z Warty Świetosława Darmopycha i jego żonę Annę, oraz starostę warckiego i kanonika kruszwickiego -Gerarda /Gerharda lub Juranda/ z Brudzewa. Zniszczone w wyniku pożaru zabudowania wznosił ponownie gwardian Paweł /Dobroń/ z Warty przy znaczącej pomocy Stanisława Grabskiego z Dobrej i miejscowych mieszczan. Kolejny pożar w 1479 roku strawił doszczętnie założenie. Odbudowa obiektów – tym razem – z cegły nastąpiła w latach 1482 – 1497. Otrzymały gotycką formę. W latach 1610 – 1612 za sprawą Wojciecha Kobierzyckiego dobudowano do gotyckiego korpusu późnorenansową kaplicę. Następnie między 1696 a 1708 rokiem przeprowadzono prace remontowe. Wówczas m.in. odbudowano sklepienie nad prezbiterium. W roku 1721 dostawiono kruchtę, a w 1764 przebudowano fasadę i podwyższono wieże. Zespół budowli sakralnych, wielokrotnie rozbudowywanych i modernizowanych w swym ostatecznym kształcie stanowi efekt narastania kolejnych form. Każda z epok odcisnęła swoje piętno, jednak mamy do czynienia ze zdecydowaną dominacją cech barokowych.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Kościół p.w. Wniebowzięcia N.M.P. orientowany, jednonawowy, dwuwieżowy. **Murowany** z cegły – watek polski, otynkowany. Od wschodu dostawione dwuprzęsłowe prezbiterium nieco węższe i niższe od korpusu zamknięte trójbocznie. **Wieżba** dachowa drewniana. **Dachy** kryte blachą. Nad nawą wysoki dach dwuspadowy, nad prezbiterium pięcioboczny, nad kruchtą jednospadowy. Zachowana oryginalna **stolarka** okienna i drzwiowa. W lunetach sklepienia nawy duże otwory okienne zamknięte łukiem odcinkowym. **Okna** pojedyncze, wielokwaterowe o drobnym podziale. W prezbiterium okna gotyckie zamknięte łukiem ostrym. **Posadzki** w kruchcie, nawie i kaplicy kamienne, marmurowe, w prezbiterium wykładzina. Trójprzęsłowa nawa wzniesiona na **planie** wydłużonego równoległoboku. Jej ostatnie, zachodnie przęsło wypełnia empora organowa wsparta na czterech kolumnach połączonych arkadami z dekoracyjnymi pilastrami o zdwojonych głowicach od strony nawy pozornie wspierających balustradę chóru muzycznego. Balustrada drewniana z uskokowym parapetem, dzielona pilastrami ze złożonymi małżowinowymi esownicami w partii trzonu na dwanaście przęseł wypełnionych obrazami w kartuszowym obramieniu. Prospekt organowy rozbudowany, w architektonicznej oprawie łamanych gzymsów, kopulastych zwieńczeń. Dekorowany kielichami, główkami anielskimi i akantem. Do środkowego przęsła nawy dobudowano od strony północnej na planie kwadratu w przyziemiu, górą ośmioboczną kaplicę św. Anny. Zamyka ją ośmiopółowa kopuła na pendentywach, zwieńczona latarnią. Przy niej pomieszczenie gospodarcze na planie prostokąta. Od zachodu nawę poprzedza trójprzęsłowa kruchta wtopiona między zryzalitowne czworoboczne, czterokondygnacyjne wieże, przechodzące w ostatniej kondygnacji w ośmiobok kryty hełmem baniastym z latarnią, zwieńczonym krzyżem na kuli. Przyziemie wieży pd. wtopione jest w zachodnie skrzydło klasztoru. Na fasadzie wieży pn. napis: „A. D. ECCL. FUND. F. 1457. Poniżej RENOV. 1982”. W narożnikach wieże stykają się z korpusem nawowym i jednocześnie flankują trójosiową, późnobarokową fasadę kształtowaną wg zasad wielkiego porządku. Dolna kondygnacja podzielona dwoma lizenami, które powyżej jednospadowego dachu kruchty przechodzą w partie wyższej kondygnacji i szczytu. W drugiej kondygnacji płaskie, zdwojone, w poziomie szczytu ustawione na trójkątnej bazie. Ich głowice wtopione w uskokowy gzyms w narożach dekorowany formą przysadzistych faliście formowanych **sterczyn**. Całość wieńczy szczyt o wklęsłych bokach obramiony profilowanym gzymsem z malarskim przedstawieniem zakonnika w profilowanej ramie. **Elewacja** kruchty przepruta dwoma rzędami małych okien i drzwiami wejściowymi na osi, w niszy zamkniętej łukiem odcinkowym. Powyżej duże okno wielokwaterowe o drobnym podziale, zamknięte łukiem odcinkowym. Nad gzymsem koronującym, w podstawie szczytu ujętej łagodnymi spływami trzy konchowe nisze z pełnoplastycznymi rzeźbami. Wnętrze korpusu podzielone jest przyściennymi filarami z nałożonymi na nie pilastrami.

14. Kubatura m ³	15. Powierzchnia użytkowa m ²	16. Przeznaczenie pierwotne sakralne	17. Użytkowanie obecne sakralne
------------------------------------	---	---	--

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja.

Legenda

1. Widok ogólny
2. Plan sytuacyjny
3. Prezbiterium, widok od pn.-wsch.
4. Widok wieży kościoła z wirydarza klasztoru
5. Rzut
6. Zachodnia elewacja kościoła
7. Szczyt fasady zachodniej
8. Wieża od pd.-zach.
9. Wieża od pn.-zach.
10. Wejście od kościoła z kruchty
11. Wnętrze kruchty
12. Widok wnętrza kościoła
13. Widok prezbiterium z ołtarzem głównym
14. Ołtarz boczny- ściana pd.
15. Ołtarz boczny – ściana pn.
16. Ołtarz boczny – ściana pn.
17. Gloria na ścianie szczytowej w prezbiterium
18. Filary między I i II przęsłem nawy
19. Drzwi prowadzące z kruchty na krużganek
20. Empora organowa
21. Prospekt organowy
22. Brama na teren kościelny – widok od zachodu
23. Mur z bramą – widok od pn.-zach.
24. Kopuła w kaplicy św. Anny
25. Widok na kaplicę św. Anny od wschodu
26. Polichromia sklepienia – I przęsło od prezbiterium
27. Polichromia środkowego przęsła sklepienia
28. Polichromia III przęsła od prezbiterium
29. Polichromia sklepienia – widok od prezbiterium

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Stan zachowania obiektu dość dobry. Na elewacjach widoczne ślady zawilgocenia i ubytki tynku. Zawilgocenia i drobne spękania wewnątrz.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie.

Usunięcie przyczyn zawilgocenia. Remont elewacji tynkowanych.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

Katalog zabytków sztuki w Polsce, t.II, Warszawa 1954

Zielona karta zabytku, archiwum WOSOZ Delegatura w Sieradzu, 1965

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

tekst: Iwona Peryt- Gierasimczuk;
plany: D. Gierasimczuk, listopad 2003
zdjęcia: D. Gierasimczuk, listopad 2003

26. Sprawdził

1. Miejscowość.....Warta.....
2. GminaWarta.....
3. Województwo.....łódzkie.....

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół p.w. Wniebowzięcia N.M.P.

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

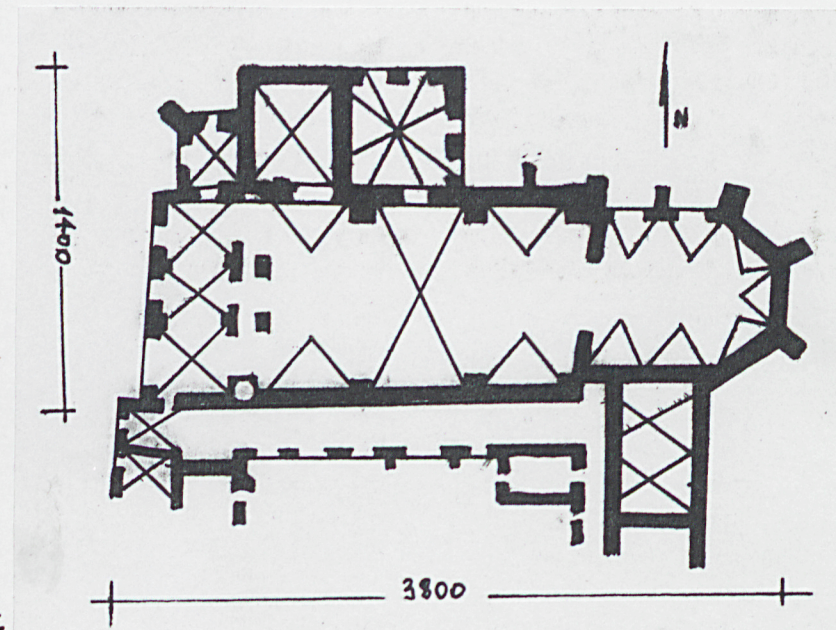
fotografie i plany

3.

4.

5.

Wkładkę założył:Nina Gierasimczuk, Listopad 2003.....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:WOSZ Delegatura w Sieradzu.....

1. Miejscowość..WARTA.....
GminaWARTA

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPÓŁ KLASZTORNY OO BERNARDYNÓW
KOŚCIÓŁ

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

fotografie i plany

2. Województwo.....łódzkie.....

6.

7.

8.

Wkładkę założył: Nina Gierasimczuk.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WOSZ Delegatura w Sieradzu.

9.

10.

11.

1. Miejscowość.. WARTA.....
GminaWARTA

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPÓŁ KLASZTORNY OO BERNARDYNÓW
KOŚCIÓŁ

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

fotografie i plany

2. Województwo.....łódzkie.....

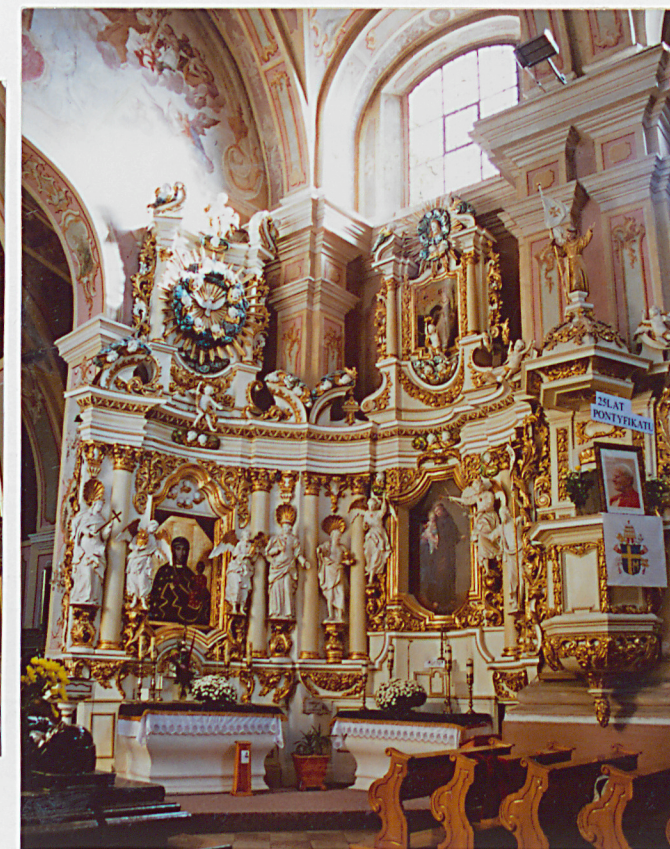

12.

Wkładkę założył: Nina Gierasimczuk.
(imię, nazwisko, data)

13.

14

Miejsce przechowywania negatywów: WOSOZ Delegatura w Sieradzu.

15.

16.

17.

18.

1. Miejscowość..WARTA.....
GminaWARTA

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZESPÓŁ KLASZTORY OO BERNARDYNÓW
KOŚCIÓŁ

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

fotografie i plany

2. Województwo.....łódzkie.....

19.

20.

21.

Wkładkę założył: Nina Gierasimczuk.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WOSZ Delegatura w Sieradzu.

22.

23.

24.

1. Miejscowość.....Warta.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. GminaWarta.....	Kościół p.w. Wniebowzięcia N.M.P.	fotografie i plany
3. Województwo.....łódzkie.....		

cd. pkt. 13. Dźwigają one bogate belkowanie na którym oparte jest sklepienie kolebkowe na gurtach, z lunetami. Analogiczne sklepienie występuje w prezbiterium. Nawę od prezbiterium dzieli ściana tęczowa przepruta arkadą o smukłych proporcjach zamkniętą półkoliście. Główne elementy wystroju wyposażenia kościoła to bogate architektoniczne ołtarze barokowe: główny i dwa zespoły ołtarzy bocznych umieszczonych w narożach ściany tęczowej. Ściany nawy zdobią trzy obrazy sztalugowe wiązane z Tomaszem Dolabellą: „Sąd nad św. Stanisławem Biskupem”, „Gniew Boży” oraz „Wizja św. Antoniewgo”. Ponadto znajdują się w kościele dzieła plastyki nagrobnej: późnorenesansowy sarkofag Rafała z Proszowic ufundowany przez prymasa Jana Lipskiego, wykonany z marmuru i również marmurowa płyta nagrobna błogosławionego Melchizedecha /zm. 1480r/. Sklepienie kościoła zdobi rokokowa polichromia autorstwa Walentego Żebrowskiego, malarza bernardyńskiego. Powstała w 3 ćw. XVIII wieku. Charakteryzuje ją bogactwo rozwiązań formalnych i kolorystycznych. Kolejne przedstawienia to: na sklepieniu w prezbiterium scena Wniebowzięcia NMP w otoczeniu Chórów Anielskich, na ścianie tęczowej Apoteoza Chrystusa Ukrzyżowanego, na sklepieniu nawy sceny z życia i cudów błogosławionego Rafała z Proszowic. Wewnątrz kaplica rozcłonkowana uproszczonymi elementami porządku doryckiego. Dopełnienie wystroju stanowi bogata dekoracja sztukatorska podniebia kopuły o kasetonowych formach. Ściany Kaplicy św. Anny zdobią sceny z życia Anny i Joachima. Na pendentywach kopuły personifikacje czterech cnót.

Wkładkę założył:Nina Gierasimczuk, Listopad 2003.....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:WOSOZ Delegatura w Sieradzu.....

26.

27.

28.

29.